

Ministerie van Justitie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Voorlichtingsbijeenkomsten
CCV i.s.m. BZK en Justitie
Zwolle, Eindhoven, A'dam en R'dam
mei – juni 2009

**Wetsvoorstel maatregelen
bestrijding voetbal-
vandalisme en ernstige
overlast (31 467)**

Problematiek

- Structurele overlast
- Verstoring openbare orde door groepen, meestal jongeren
- Overlastgevend, veelal strafbaar gedrag
- Groepen met bekende voorlopers en meelopers
- Onveiligheid in de wijk
- Bestaand instrumentarium niet altijd toereikend
- Overlast “hangjongeren”

Soorten gedragingen

- Herhaald ordeverstoring, veelal strafbaar, gedrag
- Voorbeelden:
 - schelden
 - bedreigingen
 - intimidatie en agressief gedrag
 - spuwen
 - uitjouwen, nafluiten, pesterig gedrag
 - hinderlijk rondhangen
 - vernielingen
 - baldadigheid
- Individueel of in groepsverband
- Samenstel hinderlijke, overlastgevende en criminele gedragingen
- Ook van toepassing bij voetbalvandalen

Bestaand instrumentarium overlast / groepen

Gemeentelijk:

- APV-artikelen (bijv. samenscholingsverbod of gebiedsverboden)
- Kortdurende gebiedsverboden (art. 172, derde lid, Gem. wet)
- Politiebevelen (APV, art. 2 Politiewet)
- Noodbevoegdheden
- Bestuurlijke ophouding
- Cameratoezicht

Justitieel:

- Aanhouding, vervolging en strafoplegging
- Schorsing voorlopige hechtenis onder voorwaarden
- Voorwaarden bij oplegging voorwaardelijke straf
- Gedragsbeïnvloedende maatregel jeugdigen
- Art. 540 Wetboek van Strafvordering

Beeld

- Hardnekkige vormen van herhaalde overlast
 - Instrumentarium dan niet effectief
 - Aanvullende bevoegdheden nodig:
 - gedrag vroegtijdig stoppen
 - meer preventief ingrijpen
 - groepsproces doorbreken, voorlopers en meelopers scheiden
 - Burgemeester en OvJ meer 'tools'
-
- **Het gaat om structurele vormen van overlast**
 - **Dus niet om instrumenten voor onvoorzienbare ordeverstoringen**

Politieke wens / signalen

- Diamantbuurt, Slotervaart, Kanaleneiland, Gouda e.d.
- Motie-Van Schijndel (28 684, nr. 76)
- Motie-Weekers (30 300 VI, nr. 57)
- Apart proces Voetbalwet
(meldingsplicht voetbalvandalen, opgenomen in wetsvoorstel)

Voorgestelde bevoegdheden burgemeester

Artikel 172a Gemeentewet:

Situatie

- Onverminderd art. 172, derde lid, Gemeentewet of gemeentelijke verordening ...
- Ernstige vrees voor verdere verstoring van de openbare orde,
 - door een persoon die herhaaldelijk de orde heeft verstoord of
 - door een persoon die herhaaldelijk groepsgewijs de openbare orde heeft verstoord of daarbij een leidende rol heeft gehad.

Bevel(en)

- Gebiedsverbod, meldingsplicht en/of groepsverbod

Duur

- Ten hoogste drie maanden
- Drie keer verlenging met max. drie maanden (= twaalf maanden totaal)

Voorgestelde bevoegdheden burgemeester

Artikel 172b Gemeentewet:

Situatie

- Een kind beneden de twaalf jaar dat herhaaldelijk groepsgewijs de openbare orde heeft verstoord
- Ernstige vrees voor verdere verstoring van de openbare orde

Bevel

- Aan de ouders om hun kind niet zonder begeleiding (van een meerderjarige) zich te laten bevinden in bepaalde gebieden of niet op een openbare plek tussen 20.00 en 06.00 uur

Duur

- Ten hoogste drie maanden (geen verlengingsmogelijkheid)
-
- **Bm. legt art. 172a en 172b-bevelen zèlf op, géén mandaat aan politie**
 - **Beschikking, dus Awb-vereisten en rechtsbescherming best. rechter**
 - **Democratische controle via gemeenteraad (art. 180 Gemeentewet)**

Voorgestelde bevoegdheden officier van justitie

Artikel 509 hh Strafvordering:

Situatie

- Als een persoon wordt verdacht van strafbaar feit,
 - waardoor de openbare orde ernstig is verstoord en er vrees bestaat voor herhaling
 - of vrees bestaat voor ernstig belastend gedrag van de verdachte jegens personen
 - of vrees bestaat voor gedrag dat herhaald gevaar voor goederen oplevert

Gedragsaanwijzing(en)

- Gebiedsverbod, contactverbod, meldingsplicht en/of begeleidingsplicht

Duur

- Maximaal 90 dagen
- **Drie keer verlenging** met max. 90 dagen (= 360 dagen totaal)

Eindigt bij onherroepelijk vonnis. Rechter kan duur en inhoud wijzigen.

Gebiedsverbod

- Door Bm of OvJ
- Eén of meer delen van de gemeente
- Eigen woning, werk, school: corridor, pers. omstandigheden
- Ontheffing op aanvraag (Bm)

Meldingsplicht

- Door Bm of OvJ
- Zelfstandige maatregel
- Locatie meldingsplicht vrij in te vullen (Bm)
- Locatie meldingsplicht bepaald: bij opsporingsambtenaar (OvJ)
- Eén of meerdere tijdstippen
- Proportionaliteit

Groepsverbod / contactverbod

- Groepsverbod (Bm) om ongewenste groepsvorming tegen te gaan
- Niet in groepsverband “zonder redelijk doel”
- Geen element “dreigend karakter” vereist (= element samenschooling)
- Groep = meer dan drie personen
- Geldt voor bepaald deel van de gemeente
- Contactverbod (OvJ) om contact dader – slachtoffer te doorbreken

Begeleidingsplicht

- Exclusieve bevoegdheid OvJ:
 - dadergericht
 - grijpt in op de persoon
 - beoogt wijziging gedrag te realiseren
- Verplichting om hulptraject te doorlopen
- Bevestiging van al lopende contacten

(resterende) Voetbalzaken

- Voetbalgedrag bovenregionaal/landelijk
- Belang van
 - operationele en bestuurlijke borging
 - Voetbalvolgsysteem
 - Hooligans in Beeld
- Meldingsplicht andere gemeente mogelijk via Bm.
- Maatregelen ook ter voorkoming reisgedrag
- Rellende hooligans: noodrecht, aanhouding etc.
- Amendement Zijlstra in wetsvoorstel (voorbereidingshandelingen):
nieuw artikel 141a Wetboek van Strafrecht (gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot plegen van geweld tegen personen of goederen)

Strafrechtelijke handhaving bij niet naleving

Overtreding burgemeestersbevel:

- Art. 184 Wetboek van Strafrecht
- Drie maanden gevangenisstraf of geldboete tweede categorie (max €3.700)

Overtreding gedragsaanwijzing officier van justitie:

- Art. 184a Wetboek van Strafrecht (nieuw) bij gedragsaanwijzing ernstig belastend gedrag jegens personen
- Max. 1 jaar gevangenisstraf of geldboete derde categorie (max €7.400)]
- Art. 184 van het Wetboek van Strafrecht bij andere gedragsaanwijzingen

Overleg burgemeester – officier van justitie

- Is vormvrij
- Bespreking, afstemming, informatie uitwisselen
- Veelplegersaanpak
- Samenloopregeling:
Burgemeester legt geen gebiedsverbod of groepsverbod op indien officier van justitie dagvaardt en een gebiedsverbod of contactverbod oplegt voor het zelfde gebied (art. 172a, derde lid, Gemeentewet)
- Bijvoorbeeld via driehoeksoverleg of ad hoc

Dossiervorming en informatie-uitwisseling

- Gemeente: dossiervorming, bevel burgemeester
- OM: strafdossier, gedragsaanwijzing OvJ
- Politiedossiers
- Veiligheidshuis, casusoverleg
- Dossiervorming voetbalhooligans: CIV e.a.
- Bestaande werkwijzen (veelplegers, gebiedsverboden APV)
- Zie ook voorbeelden uit presentaties
 - Utrecht
 - Venlo
 - Amsterdam
 - Rotterdam

Inhoud dossier burgemeester

- Gedragingen en aard ordeverstoringen/strafbare feiten
 - meldingen
 - dag- en nachtrappen
 - processen-verbaal
 - signalen buurt
 - waarnemingen politie
 - aangiften(patroon)
 - klachten overlast
- Beschrijving overlastgevende groep, personen groep
- Overzicht eerdere maatregelen
- Vrees voor verdere verstoring van de openbare orde

Huidige stand van zaken

- Wetsvoorstel, incl. amendementen door Tweede Kamer (7 april 2009)
- Thans in behandeling bij Eerste Kamer
- Na schriftelijke behandeling volgt plenaire behandeling (datum onbekend)
- Vermoedelijke inwerkingtreding najaar 2009

Voor meer inlichtingen

- **Bart Engberts** (aspecten inz. burgemeester, overlast, openbare orde)
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Veiligheid en Bestuur
Telefoon: 070-4268565 / Email: bart.engberts@minbzk.nl
- **Rianne Posthuma** (voetbalaspecten burgemeester)
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Veiligheid en Bestuur
Telefoon: 070-4267139 / Email: rianne.posthuma@minbzk.nl
- **Edwin Brijder** (aspecten inz. openbare ordewetgeving, burgemeester)
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving. Telefoon: 070-4267484 / Email: edwin.brijder@minbzk.nl
- **Rob Teijl** (strafrechtelijke aspecten, voetbalaspecten OM)
Ministerie van Justitie, directie rechtshandhaving en rechtspleging.
Telefoon: 070-3707117 / Email: r.teijl@minjus.nl
- **Marleen Jongeneel** (strafrechtelijke aspecten, rol officier van justitie)
Ministerie van Justitie, directie Wetgeving.
Telefoon 070-3707390 / Email: m.jongeneel@minjus.nl